

Maçaes, B. (2019).

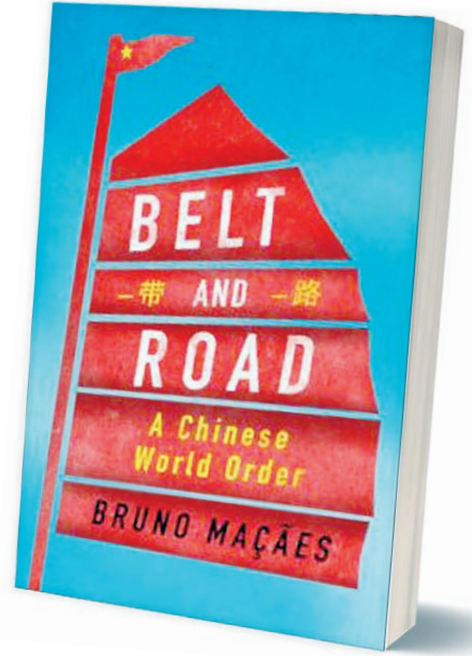
Kuşak ve Yol: Çinli Bir Dünya Düzeni. Londra: Hurst & Company*

VICTOR MANUEL ISIDRO LUNA**

KUŞAK VE YOL GİRİŞİMİ'NİN (KYG) amacı, merkez üssü Çin olan ve Lizbon'dan Jakarta'ya uzanan yeni bir ticaret, finansal, politik ve kültürel düzen oluşturmak ayrıca kısa ve orta vadede mevcut dünya düzenini yeniden şekillendirmektir. Amerika Birleşik Devletleri (ABD) gibi bazı zengin ülkeler eski güçlerinin bir kısmını koruyacak olsa da bu yeni dünya düzeninde daha fazla ülke müreffeh ve birbirine bağımlı olacaktır. Metodolojik olarak bu kitap, piyasa odaklı katma değer zincirlerine katılan ülkelerin, devletin yardımıyla daha müreffeh bir dünya üretecekleri yönündeki dünya sistemi analizinin bakış açısını kullanmıştır.

Birinci bölümde, KYG'nin başlamasına yol açan siyasi girişimler anlatılmaktadır. Ayrıca KYG'nin Avrasya, Latin Amerika ve Avustralya gibi dünyanın diğer bölgelerinde kalkınmayı tetiklemek için ele alması gereken konulara dikkat çekilmektedir. İlk olarak, Deng Xiaoping'in politikaları, Çin'in gelişimini mümkün kılmıştır. 1970'lerde ABD ile yapılan müzakereler sonucunda Çin, sabit sermaye ve teknolojik yetenekler elde edebilmiştir. İkinci

olarak, Çin'in üretim kapasitesi diğer ülkelerin taleplerini karşılamalıdır, çevre ülkelerin gelişimi Çin ürünlerine olan talebi sabit kılacaktır. Ayrıca, Çin kendi petrol ve gaz ihtiyacını sağlamalıdır. Üçüncüsü, yeni dünya düzeni, katma değerli küresel zincirlerin komutasına göre kurulacak ve Çin, gelecekte bu zincirlerin en önemlilerini elinde tutacaktır.

İkinci bölüm, KYG'nin hedefleyeceği ana yolları, limanları ve ekonomik koridorları, ayrıca çeşitli ülkelerin borçları gibi projenin karşılaşılabileceği bazı olası çatışmaları özetlemektedir. Bununla birlikte bölümün ele aldığı en önemli konu, KYG'nin piyasa tarafından mı yoksa devlet tarafından mı yönetilip yönetilmeyeceğidir. Maçaes, piyasa kaynakları tahsis ederken ve özel sektör birincil rol oynarken, devletin tüm ülkelerde kilit ekonomik sektörleri koruyacağını iddia etmektedir. Farklı kredi türleri (faizsiz kredi, hibe ve ticari krediler) ve Çin'in yaptığı doğrudan yabancı yatırımlar, projeleri finanse edecek, devletin rolüyle bu finansal kaynakların tahsisi üzerindeki kontrolün büyük kısmını korumak olacaktır.

* Çeviri: Ilgın Nehir Akfırat

** Victor Manuel Isidro Luna, National Autonomous University of Mexico'da Ekonomi Bölümü'nde okutmanlık görevini yürütmektedir. 2013 yılında University of Utah'tan doktora derecesini alan Luna'nın Journal of Economic Issues, World Review of Political Economy ve Ecos de Economía gibi dergilerde çok sayıda makalesi bulunmaktadır. İlgilendiği konular arasında kalkınma bankaları, BRICS ve kalkınmada paranın rolü yer alır.
Email: u0559410@uofutah.onmicrosoft.com
<https://orcid.org/0000-0003-1571-9387>

Maçaes'in fikirleri tartışmalıdır ve hedef, gelecekte daha işbirlikçi ve iyi koordine edilmiş bir dünya düzenine sahip olmaksızın, pazarın devlet katılımı ile yönettiği ekonomilerin daha derin bir tartışması yapılmalıdır.

Çin, üretken ve finansal bir süper güç olmasına rağmen, yazar, "yumuşak güç" olarak adlandırdığı kültürel değerlerinin yayılmasında Çin'in ABD ve Hindistan'ın gerisinde kaldığını ifade etmektedir.

Maçaes, üçüncü bölümde, Çin'in önümüzdeki yıllarda orta gelirli bir ülkeden dünya gücünün zirvesine şu durumlar sayesinde geçeceğinden bahsediyor: 1) Petrol ve gaz gibi enerji kaynaklarının ve kobalt gibi bazı önemli minerallerin tedarikini kontrol etmek, 2) Katma değer zincirlerinin zirvesine yerleşmek ve 3) Bu katma değer zincirlerini küresel katılımı organize etmek. Çin her ne kadar malların üretimi ve dağıtımını açısından en üstte yer alacak olsa da bilgi ve düşük olmayan işçilik maliyeti, ana ürünleri olacaktır. Buna ek olarak, tek devletli kalkınma değil, küresel kalkınma, Çin'in katma değer zincirlerinde oynayacağı örgütsel rolün bir sonucu olacaktır. Teorik olarak, bu bölüm dünya sistemi analizine dayanmaktadır (Immanuel Wallerstein'in bazı fikirleri dahil). Bununla birlikte, birçok dünya sistemi analizi fikri, devletin ve tekellerin rolü gibi, bu bölüme dahil edilmemiştir.

Dördüncü bölüm, Çin'in geleceğini, KYG'nin ve diğer ülkelerin olası yeni dünya düzenindeki rolünü açıklamaktadır. Dünyanın geleceği açısından kilit oyuncular; ABD, Hindistan, Japonya ve Avrupa Birliği'dir. Yazar bu bölümde ABD'nin Çin'le yüzleşebilecek tek ülke olduğunu, ancak katma değer zincirlerini yeniden yapılandırmak için bir yatırım planı başlatma gücüne sahip olmadığını, Japonya'nın Çin ile işbirliği yapma ve çevre ülkelerde yatırım planları başlatma iradesine sahip olabileceğini, Avrupa

Birliği'ninse her iki ekonomik devin de katma değer zincirlerinin kontrolünü paylaşması durumunda Çin ile işbirliği yapma iradesine sahip olabileceğini ve son olarak, Hindistan liderlerinin projeye şüpheyle yaklaşması ve Pakistan gibi komşu ülkelerin gelişmesinden duyduğu korku nedeniyle Hindistan'ın Çin ile işbirliği yapma konusunda çekincelerinin olabileceğini belirtmektedir. Çin, üretken ve finansal bir süper güç olmasına rağmen, yazar, "yumuşak güç" olarak adlandırdığı kültürel değerlerinin yayılmasında Çin'in ABD ve Hindistan'ın gerisinde kaldığını ifade etmektedir. Son bölümde, yazar Çin'in geleceği için çeşitli senaryolar çizmiştir: Çin'in kapitalist sisteme entegrasyonu ile ABD'ye yaklaşması; Çin'in ABD'nin zenginliğini aşması ve bazı liberal ilkeleri biraz değiştirmesi, ABD ile Çin arasında bir çatışma ve Çin tarafından farklı değerlerle -dostluk, samimiyet, karşılıklı yarar ve kapsayıcılık- düzenlenen yeni bir dünya düzeni.

Genel olarak, kitabın ilginç bölümleri bulunmaktadır. Özellikle, dördüncü bölüm, Hindistan'ın yeni dünya düzenindeki rolünü vurgulamak ve bu düzenin ülkeler arasındaki ittifaklar yoluyla gerçekleştirilmesi gerektiğini öne sürmektedir. Ayrıca, kitap gelecekte çeşitli ülkelerin Çin'den temin ettiği kredileri temerrüde düşürme sorunlarına dikkat çekmektedir. Ancak, daha fazla açıklamaya ihtiyaç duyan birkaç yönü vurgulamak gerekir: 1) Rusya'nın yeni dünya düzenindeki rolü daha ayrıntılı olarak araştırılmalıdır. 2) Yazar teorisinde dünya sistemi analizinin teorik yönlerini kullanmakta ancak pazarın neden yeni dünya düzenine öncülük etmesi gerektiğini açıklamamaktadır. Bazı paragraflarda Çin'in değerlerinin Batı toplumununkinden farklı olduğunu, ancak değerlerin farklı olması durumunda pazarın çeşitli özel kurumlara bağlanması gerektiğini ifade etmekte fakat konu hakkında daha fazla açıklama yapmamaktadır. 3) Yazar, pazarın önderlik ettiği yeni bir dünya düzeninin neden diğer ülkeler için daha adil bir durum yaratacağını düşündüğüne de açıklık getirmelidir.